

عنوان مقاله:

بازخوانی انتقادی یک مناظره: نزاع آنسکوم و لوئیس در رد طبیعت گرایی خداناباورانه

محل انتشار:

فصلنامه اندیشه دینی، دوره 21، شماره 78 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

احمد عبادی - دانشیار فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه اصفهان

محمد امدادی ماسوله - دانشجوی دکتری فلسفه معاصر دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

خلاصه مقاله:

سال ۱۹۴۸، مناظره ای مشهور میان سی. اس. لوئیس و الیزابت آنسکوم در انجمن سقراطی آکسفورد صورت می پذیرد. لوئیس در این جلسه استدلال می کند که مادی انگاری صرف طبیعت گرایی خداناباورانه باطل است. در مقابل، آنسکوم سه نقد اساسی بر استدلال لوئیس می آورد: ۱. نبود تمایز میان علل ناعقلانی و غیرعقلانی باور؛ ۲. تهدید شک گرایی؛ ۳. نبود تفکیک میان انواع تبیین های «کامل». اندیشه های لوئیس و آنسکوم از چند جهت درخور تامل و بررسی است: ۱. به رغم انتقاد درست آنسکوم، نبود تمایز میان علل ناعقلانی و غیرعقلانی، مشکل طبیعت گرایی را که همان استنباط باوری از دیگر باورهاست، حل نمی کند؛ ۲. آنسکوم این گزاره را که «اگر طبیعت گرایی درست باشد، هیچ استدلال انسانی ای معتبر نیست»، تهدیدی شکاکانه برای معرفت می داند، حال آنکه این اشکال، به اصل استدلال لوئیس خللی وارد نمی سازد؛ ۳. برخلاف ادعای آنسکوم، رویکرد حذفی به دیگر تبیین ها، نه پیامد اندیشه ی لوئیس، بلکه انگاره ی اصلی خود طبیعت گرایی است؛ ۴. اینکه لوئیس اتفاقی بودن حالات ذهنی را به درستی تحلیل نمی کند، به دلیل آن است که او ریشه و خاستگاه این حالات را غیرمادی می داند؛ ۵. لوئیس منظورش از «امکان ندارد فرایندهای تکاملی، از مخلوقات بدون درک و فهم، مخلوقاتی ایجاد کنند که درک و فهم داشته باشند» را به خوبی تبیین نکرده است. به رغم نقاط قوت اندیشه های لوئیس و آنسکوم، ما معتقدیم هر دو دیدگاه نقاط ضعفی دارند و نیازمند اصلاح و تکمیل اند. با نگاهی تحلیلی، تطبیقی و انتقادی می توان به حذف، اصلاح و بازسازی نقاط ضعف دیدگاه های آنسکوم و لوئیس پرداخت.

کلمات کلیدی:

علیت ذهنی، استدلال مبتنی بر تعقل، تهدید شکاکانه، تبیین های غیررقابتی، استدلال مبتنی بر نمونه ی اعلا، روش شناسی دین پژوهی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1557970>

